

11.3.2015

1 Asia

Parikkalan kunnan vesihuoltolaitoksen hinnoittelu Melkonien vesiosuuskunnalle

2 Osapuolet

Parikkalan kunta

Toimenpidepyynnön tekijä: Melkonien vesiosuuskunta, Parikkala

3 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto jättää asian tutkimatta.

4 Asian vireilletulo ja selvitystoimenpiteet

Toimenpidepyynnön tekijä on elokuussa 2014 tekemällään toimenpidepyynnöllä pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastoa tutkimaan, syyllistyykö Parikkalan kunta vesihuoltolaitoksensa hinnoittelun kautta kilpailulaissa kiellettyyn kohtuuttomaan hinnoitteluun muuttamalla Melkonien vesiosuuskunnalle aiemmin myöntämänsä maksuperustetta.

KKV pyysi Melkonien vesiosuuskunnalta vastinetta laatimastaan päätösluonnoksesta. Virasto on päätöksessään ottanut huomioon vesiosuuskunnan toimittaman vastineen.

5 Asiaselostus ja ratkaisun perustelut

Toimenpidepyynnön tekijän virastolle antamat tiedot:

Toimenpidepyynnön tekijän mukaan Parikkalan kunta syyllistyy vesihuoltolaitoksensa kautta kilpailulaissa kiellettyyn määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön asettamalla kohtuuttomia toimitusehtoja vettä ostaville vesiosuuskunnille. Toimenpidepyynnön tekijän mukaan voimassa oleva sopimus veden myynnistä Melkonien vesiosuuskunnalle perustuu Parikkalan kunnanvaltuuston vuonna 2000 tekemään päätökseen.

Toimenpidepyynnön tekijä toteaa, että voimassa olevan sopimuksen mukaan Melkonien vesiosuuskunnan taksa on 70 prosenttia Parikkalan vesihuoltolaitoksen yleisestä taksasta. Voimassa olevan sopimuksen mukaan kunta myös hoitaa em. osuuskunnan puolesta laskutuksen ja laitosmiespalvelut ja tarjoaa korjauspalveluja laskua vastaan. Toimenpidepyynnön tekijä toteaa, että uuden sopimuksen mukaan Melkonien vesiosuuskunnalle myönnetään 20 prosentin alennus yleisestä taksasta ja että kaikki vesihuoltolaitoksen vesiosuuskunnalle tarjoamat palvelut lakkautetaan.

11.3.2015

Parikkalan kunnan internet-sivuilta ilmenevät tiedot:

Parikkalan kunnan teknisen lautakunnan 10.2.2014 ja 19.3.2014 pidetyissä kokouksissa on käsitelty vesihuoltolaitoksen taksan tarkistamista osuuskuntien osalta. Kokouspöytäkirjan mukaan yleisten taksaperiaatteiden mukaisesti vesihuoltolaitoksen taksojen tulee olla samantasoisia kaikille samantilaisessa tilanteessa oleville. Osuuskunnalla voi olla erilainen taksa, mutta osuuskuntien taksat tulisi olla keskenään samantasoisia. Vesiosuuskuntien maksuperusteiden oikeudenmukaisen ja yhtenevän käytännön muodostamista on selvitelty vesilaitosyhdistyksen kautta. Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole olemassa määräysperustetta, joka ohjaisi hinnoittelua. Parikkalan tilanteesta on todettu, että ainakin tällä hetkellä oleva tilanne, jossa vain yhden vesiosuuskunnan taksaa on huojennettu, on epäoikeudenmukainen. Tämän vuoksi Melkonien vesiosuuskunnan osalta hinnoittelua on päätetty tarkistaa 1.1.2015 lukien. Kokouspöytäkirjan liitteenä 4 olevasta vesiosuuskuntien taksaselvityksestä ilmenee, että kymmenen prosenttiyksikön pienennys Melkonien vesiosuuskunnalle myönnettävään alennukseen normaalista vesitaksasta aiheuttaa kyseiselle osuuskunnalle 1368 euron hinnankorotuksen (ilman arvonnalisäveroa) vuodessa. Lisäksi edellä mainitusta taksaselvityksestä ilmenee, että Parikkalan kunnan alueella toimii Melkonien vesiosuuskunnan lisäksi myös Ristiharjun, Sirkeen ja Joukion vesiosuuskunnat.

Lisäksi Parikkalan kunnan internet-sivuilta ilmenee, että laskennallisesti eriytetyssä Parikkalan kunnan vesihuollon tuloslaskelmassa liikeylijäämä ja tilikauden ylijäämä ovat vuonna 2013 olleet tappiollisia.

Viraston asiassa soveltama tutkimatta jättämistä koskeva säännös:

Kilpailulain 32 §:ssä on säännös asioiden tutkimatta jättämisestä Kilpailu- ja kuluttajavirastossa. Pykälän 1 momentin mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto asettaa tehtävänsä tärkeysjärjestykseen. Säännöstä koskevien perustelujen (HE 88/2010) mukaan viraston on suunnattava voimavaransa niin, että se puuttuu ensisijaisesti kilpailun toimivuuden, kansantalouden ja yleisen edun kannalta merkittäviin kilpailunrajoituksiin sekä kaikkein vakaviimpiin kilpailunrajoituksiin.

Kilpailulain perustelujen mukaan viraston asettaessa tehtäviään tärkeysjärjestykseen se ottaa huomioon esimerkiksi sen, onko kysymys paljaasta tai vakavasta kilpailunrajoituksesta ja onko kyseessä sellainen periaatteellisesti merkittävä rajoitus, johon tulisi joka tapauksessa puuttua. Arviointiin vaikuttaa myös se, millaisia potentiaalisesti kilpailua rajoittavia vaikutuksia menettelyyn sisältyy, kuinka laajasti kyseinen menettelytapa on käytössä ja kuinka merkittävään taloudelliseen toimintaan tai osuuteen taloudellisesta toiminnasta rajoitus liittyy.

Kilpailulain 32 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan virasto jättää asian tutkimatta, jos ei voida pitää todennäköisenä, että kyseessä on 5 tai 7 §:ssä tai

11.3.2015

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklassa tarkoitettu kielletty kilpailunrajoitus.

Kilpailulain 32 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan asia voidaan jättää tutkimatta, jos asiaa koskeva toimenpidepyyntö on ilmeisen perusteeton. Laki-esitystä (HE 88/2010) koskevien perusteluiden mukaan toimenpidepyyntö on ilmeisen perusteeton esimerkiksi silloin, jos toimenpidepyyntö ei kuulu viraston toimivaltaan.

Virasto on tehnyt asiassa tutkimatta jättämistä koskevan päätöksen seuraavin perustein:

Viraston tulee lain mukaan käyttää toimivaltaansa kilpailulain tavoitteiden mukaisesti ja asettaa niiden perusteella tehtävänsä tärkeysjärjestykseen. Kilpailulain tavoitteiden mukaisesti viraston tulee keskittyä erityisesti kansantalouden ja yleisen edun kannalta merkittävien kilpailunrajoitusten selvittämiseen.

Kilpailulakia koskevan hallituksen esityksen (HE 88/2010) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan lain 1 §:stä muun muassa seuraavaa: "lain tarkoitus ei sen sijaan ole tarjota oikeussuojakeinoja yksittäisten sopimusriitojen ratkaisuun tai suojata elinkeinonharjoittajaa kilpailijan tai kauppakumppanin kohtuuttomilta tai mielivaltaisilta menettelytavoilta, ellei kysymys samalla ole menettelystä, jonka tutkiminen on tarpeen terveen ja toimivan kilpailun turvaamiseksi markkinoilla."

Asiassa ei näytä olevan kysymys rajoituksesta, joka kilpailulain 1 §:n tarkoittamalla tavalla vaikuttaisi markkinaprosessin toimivuuteen tai talouden tehokkuuteen. Kyse on pikemminkin elinkeinonharjoittajien välisestä sopimusriidasta, jotka pääsääntöisesti eivät kuulu kilpailulain mukaan ratkaistaviin asioihin. Toimenpidepyynnössä esitetty kilpailunrajoitusepäilyt kohdistuvat yksittäiseen tapaukseen ja rajatulle alueelle, eivätkä siten näyttäisi olevan kansantaloudellisesti merkittäviä.¹

Lisäksi virasto toteaa, että kilpailulain kieltämän kohtuuttoman hinnoittelun puuttumiskynnys on korkealla, ja käytännössä kohtuuttomuus edellyttää yleensä selkeää ylilyöntiä hinnoittelussa. Määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen hinnoittelun mahdollista kohtuuttomuutta arvioidaan ensivaiheessa siten, onko hyödykkeeseen liittyvien tosiasiallisten kustannusten ja tosiasiallisesti pyydetyn hinnan välillä kohtuuton epäsuhta. Ensimmäinen vaihe voi tarkoittaa esimerkiksi voittomarginaalin arviointia. Jos saadut tulokset eivät anna syytä jatkoselvityksiin, eli kustannusten ja hinnan välillä ei

¹ Markkinaoikeus on viimeaikaisessa päätöksessään katsonut, että KKV:n on ollut perusteltua jättää asia tutkimatta kilpailulain 32 §:n nojalla muun muassa sen vuoksi, että kyseessä on ollut yksittäinen ja alueellisesti rajallinen tapaus. MAO nro 937/14, dnro 2014/231, 22.12.2014. Huom. päätöksen lainvoimaisuustiedot tulee tarkistaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Päätös saatavilla [www.osoitteesta](http://www.markkinaoikeus.fi/fi/index/paatokset/kilpailuasiat/kilpailuasiat/1421054344013.html)

<http://www.markkinaoikeus.fi/fi/index/paatokset/kilpailuasiat/kilpailuasiat/1421054344013.html>

11.3.2015

vaikuttaisi olevan kohtuutonta epäsuhtaa, ei tällöin todennäköisesti ole kyse kilpailulaissa kielletystä kohtuuttomasta hinnoittelusta. Kilpailulain tarkoituksena ei ole tietyn hintatason tai tietyn kannattavuustason määrittäminen yritysten noudatettavaksi. Kilpailulain ensisijaisena tavoitteena on huolehtia kilpailuprosessin toimivuudesta, eli pitää markkinat sellaisessa tilassa, ettei hintasäännöstelyä tarvita.²

Parikkalan kunnan internet-sivuilta ilmenevässä laskennallisesti eriytetyssä Parikkalan kunnan vesihuollon tuloslaskelmassa liikeylijäämä ja tilikauden ylijäämä ovat vuonna 2013 olleet tappiollisia, mikä viittaa siihen, ettei nyt käsillä olevassa asiassa hyödykkeen hinnan ja tuotantokustannusten välillä näyttäisi olevan kohtuutonta epäsuhtaa. KKV:n hankkimat tiedot viittaavat myös siihen, ettei Parikkalan kunnan vesilaitoksen veden yksikköhinta poikkeaa merkittävästi muiden kuntien vesilaitosten vastaavasta yksikköhinnasta.^{3 4} Näin ollen edellä mainittujen kilpailuoikeudellisten arviointikriteerien ja asiassa saatujen tietojen perusteella asiassa ei ole saatettu todennäköiseksi, että asiassa olisi kyse kansantaloudellisesti merkittävästä asiasta tai kilpailulain 7 §:ssä tarkoitettua kohtuuttomasta hinnoittelusta. Siltä osin kun toimenpidepyynnössä on mahdollisesti kyse vesihuoltolain soveltamisesta, KKV ei ole toimivaltainen tutkimaan asiaa.

Edellä esitetyn perusteella virasto jättää asian tutkimatta.

Viraston päätös tutkimatta jättämisestä ei sisällä arviota epäillyn kilpailunrajoituksen lainmukaisuudesta. Mikäli virasto saa uutta tietoa, jonka perusteella on syytä epäillä, että asiassa käsitellyllä toiminnalla on merkitystä terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun kannalta, virasto voi ottaa asian uudelleen käsiteltäväksi.

Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 1 § ja 32 §.

Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 44 §:n mukaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

² Ks. kilpailuneuvoston 18.6.2001 antamat päätökset dnro 151/690/1999 (Helsingin energia) s. 99 ja dnro 173/690/1999 (Kuopion energia) s. 78 sekä Kilpailuviraston kaukolämpöselvitys <http://www.kkv.fi/julkaisut/arkisto/raportit/kilpailuviraston-kaukolampöselvityksen-tulokset-ja-arviointiperiaatteet/>

³ Parikkalan kunnan vesiosuuskuntien taksaselvitys, joka on saatavissa Parikkalan kunnan internet-sivuilta: <http://kokoushallinta.parikkala.fi/DynParik/kokous/2014160-2.HTM>

⁴ Vaasan Veden tekemä vesi- ja jätevesimaksujen vertailu: <http://www.vaasanvesi.fi/Link.aspx?id=1253487>

11.3.2015

Lisätiedot

Lisätietoja antaa erikoistutkija Jussi Pääkkönen, puh. 029 505 3391,
etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Apulaisjohtaja

Valtteri Virtanen

Erikoistutkija

Jussi Pääkkönen